

zaměstnán (§ 6 (2) cit. zák.) a proto, když byl jednou do rady zvolen, nesmí záviseti od libovůle podnikatele, zda zůstane zaměstnancem čili nic. Opačné stanovisko, že propuštění platí a jen škoda se hradí, je tedy neudržitelné. Důsledků jeho odvolací soud nedomyslí, neboť jinak byl by dospěl k poznání, že se jím podkopávají základy celého ústavu. Nemístné jest ovšem, co namítá dále dovolací odpověď. Že nemůže žalobce sám zasedati ve své věci ani ve mzdovém výboru ani v rozhodčím soudě, jest samozřejmě, že však zasedati tam budou jeho soudruzi v povolání, to právě odpovídá účelu ústavu. Poněvadž jde o mzdu, má místo § 1155 n. zn. obč. zák., že si musí zaměstnanec v případě, že žádá mzdu za služby, jež konati ochoten byl, avšak z příčin na straně zaměstnavatelově sběhlých vykonati nemohl, dáti započísti vše, co v době té jinak vydělal, a jest tedy třeba zjistiti, zda žalobce v kritické době měl výdělky, jež žalovaný tvrdí, a třeba tedy provésti důkazy o tom nabídnuté.

### Čís. 3818.

Nelze s poukazem k druhému odstavci §u 482 c. ř. s. uváděti v odvolacím řízení nový skutkový a důkazní přednes k vyvrácení útoků neb obran ve věci samé a doháněti takto, co po této stránce bylo v prvé stolici zameškáno.

Jest nedbalostí řidiče auta, nastoupí-li jízdu po nedosti mu známé, náledím pokryté cestě, ač byl před další jízdou varován. Neomlouvá ho, že dle služebních instrukcí nesměl jízdu přerušiti.

Nelze spatřovati zavinění cestujícího v tom, že, vida sjížděti autobus ku srážu, vyskočil a při tom byl poraněn.

Ustanovení §u 1327 obč. zák. předpokládá, že ten, kdo domáhá se náhrady, měl proti usmrčenému ze zákona nárok na výživu. Okolnost, že dostalo se mu po usmrcení dědictví, nezbavuje ho nároku podle §u 1327 obč. zák. Určil-li otec dítě pro vyšší povolání, jest po zákonu povinen, poskytovat mu to, čeho pro toto potřebuje.

(Rozh. ze dne 6. května 1924, Rv I 101/24.)

Jan H. jel dne 9. prosince 1921 státním poštovním a dopravním autobusem. Autobus na silnici nad vesnicí R. přijel na náledí, nejprve se podařilo jeti dále, když řidič autobusu, žalovaný Jan Ž., podložil plachtu pod kola, ale za další jízdy přišel autobus zase na náledí, kola se počala točiti na místě a autobus po náledí klouzal, při čemž cestující v autobusu upadli do rozčilení a začali z vozu vyskakovati a také Jan H. chtěl z vozu vystoupiti a při tom, jak vystupoval, vůz se se-smeknul a překotil a Jan H. byl při tomto pádu vhozen pod autobus, těžce poraněn a následkem poranění zemřel. Žalobě pozůstalé manželky a dětí na šoféra a poštovní erár o náhradu pohřebních výloh a placení po 8 let manželce jménem náhrady za ušlou výživu 4500 Kč ročně, dceři Anně jménem náhrady na výživu 1200 Kč ročně, synu Jaroslavovi

jménem náhrady za ušlé doplnění slušné výživy 600 Kč ročně, synu Václavovi po 5 let za ušlou slušnou výživu po dobu přípravy k samostatnému hospodaření 600 Kč ročně, vyhověl procesní soud první stolice potud, že kromě náhrady pohřebních výloh přiznal žalobcům po 2 léta od 28. ledna 1922 počínajíc roční: manželce 2.200 Kč, synu Václavovi a Jaroslavovi a dceři Anně po 600 Kč ročně, jinak žalobu zamítl a to, pokud se domáhala přisouzených důchodů za další dobu, pro tentokráte, pokud pak byl požadován vyšší důchod, vůbec. Odvolací soud nevyhověl odvolání žalovaných a uvedl mimo jiné v důvodech: Námitka žalované strany, že řidič autobusu musel se řídit instrukcemi pro řidiče autobusové dopravy, dle nichž bylo jeho povinností, by, jako obvykle, určenou dráhu projel, mohla by míti význam jen pro jízdu bez překážek, prováděnou za pravidelných povětrnostních poměrů, nikoli však tam, kde — jako tomu bylo v tomto případě — následkem povětrnostní poruchy silnice, kterou měl autobus jeti, stala se pro náledí nesjízdnou, a tím tělesná bezpečnost osob, autobusu k jízdě používších, byla ohrožena, a hrozila tím i poštovnímu úřadu vzejíti povinnost k náhradě škody, cestujícím způsobené.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

#### D ů v o d y:

Dovolání, uplatňující důvody čís. 2 a 4 Šu 503 c. ř. s., není opodstatněno. Není vadnou neúplností odvolacího řízení, že odvolací soud nepřipustil důkazu znalci z oboru poštovního provozu autobusového a z oboru automobilního, nabízeného teprve v odvolání o tom, že šofér musel se řídit instrukcemi, pro řidiče autobusové dopravy, dále o tom, zda šofér za dané situace měl další jízdu přerušiti, a konečně o tom, zda bylo náledí nebezpečné a nesjízdné; neboť o těchto okolnostech žalovaní v první stolici důkazu nenabízeli, takže okolnosti ty byly v řízení odvolacím podle Šu 482 c. ř. s. a jsou v řízení dovolacím podle Šu 504 c. ř. s. novotami, na které zřetele vzíti nelze. Při tom možno ponechati stranou otázku, zda by novoty tyto byly způsobilé, by na výsledku sporu něco změnily. Dovolatelé, tvrdíce, že vedli důkazy ty v odvolání k průkazu uplatňovaných odvolacích důvodů, chtějí tím patrně poukázati na předpis Šu 482 odstavec druhý c. ř. s., který však má na mysli jen takové případy, ve kterých k odůvodnění nebo k vyvrácení odvolacích důvodů možno uváděti novoty, ve kterých však skutkový podklad z první stolice musí zůstat nedotčen. Výhradním účelem těchto novot musí býti jen doličení, že rozsudek prvního soudu jest nesprávným na tom skutkovém podkladě, na kterém byl vybudován. Zmíněný předpis nevztahuje se tedy na takové případy, kde novoty uvádějí se k odůvodnění nebo vyvrácení útoků nebo obran ve věci samé. Takové dohánění skutkového a průvodního přednesu teprve v řízení opravném jest podle §§ 482 a 504 c. ř. s. vyloučeno. Odvolací řízení není pokračováním řízení z první stolice, nýbrž jen přezkoumáváním rozhodnutí procesního soudu ve smyslu Šu 462 c. ř. s. Avšak ani dovolací důvod čís. 4 Šu 503 c. ř. s. není opodstatněn. Předdeslati dlužno, že

oba nižší soudy vyloučily použití §§ 1 a 2 zákona ze dne 9. srpna 1908, čís. 162 ř. zák., na tento případ, zjistivše, že autobus zařízen byl na nejvyšší rychlost 25 km za hodinu (§ 5 cit. zák.). V tomto směru nebylo právní posouzení nižších soudů napadeno, takže dovolací soud nemá důvodu zabývat se otázkou, o které se rozsudky nižších soudů nezmiňují, totiž pokud bylo vyhověno také formální podmínce pro použití §u 5 cit. zák., ohledně účinnosti osvědčení ve smyslu tohoto zákonného předpisu a ve smyslu §u 3 písm. a) min. nař. ze dne 26. října 1908, čís. 221 ř. zák., připevněním předepsaného štítku se státním znakem na autobusu. Dovolacímu soudu jest tedy posuzovati tento případ podle předpisů občanského zákona o náhradě škody, jak to i nižší soudy učinily. Žalovaní vytýkají odvolacímu soudu, že po stránce právní nesprávně rozřešil otázky ohledně viny šoféra, ohledně viny poštovní správy samotné, ohledně vyloučení viny Jana H-a, který následkem úrazu přišel o život, a ohledně oprávněnosti i výše náhradních nároků žalobců. Těmto výtkám nelze přiznati oprávnění. Podle zjištění nižších soudů pokračoval žalovaný řidič autobusu Jan Ž. na stoupající horské silnici, místy ledem pokryté, v jízdě i za zastávkou »Starý R.« přes to, že již třikrát před tím autobus po náledí začal klouzati, že ve třetím případě již bylo zapotřebí pomoci cestujících a podložení plachty pod vůz, aby se dostal z náledí, a přes to, že ho svědek Josef L. varoval, aby dále nejedl, že svědek cestu zná, že je silnice dále samý led a že by se mohlo státi velké neštěstí. Neuposlechl-li žalovaný Jan Ž., prohlásiv »že to jíti musí«, ačkoliv podle dalšího zjištění nižších soudů jezdil po této silnici teprve asi 8 dní, ačkoliv povětrnostních poměrů v době zimní na této silnici známým nebyl, ačkoliv bylo časně z rána a byla ještě tma a ačkoliv svědek L. sám i jeho druh P. šli raději pěšky, správně z tohoto jednání vyvodily nižší soudy, že šofér nedbal opatrnosti, které každý člověk obvyklých schopností dbáti má (§ 1297 obč. zák.) a kterých šofér, jemuž svěřena jest osobní bezpečnost cestujících, tím spíše dbáti měl, což i znalci v oboru jízdy automobily za příkaz opatrnosti prohlásili (§ 1299 obč. zák.). Za toto zavinění šoférovo ručí podle §u 8 zákona ze dne 9. srpna 1908, čís. 162 ř. zák. také žalovaný erár (poštovní správa). Nižší soudy zjistily však ještě dále, že kola autobusu nebyla opatřena ochrannými řetězy, že tyto řetězy byly by zvětšily pravděpodobnost zamezení neštěstí a že v době roční, kdy nehoda se stala na silnici, kudy poštovní autobus jezdil, použití ochranných řetězů bylo žádoucím. Také z tohoto zjištění správně nižší soudy vyvodily, že i poštovní správu stihá na nehodě zavinění, když řetězů včas pro autobus nezaopatřila. Lhostejno, zda by řetězy byly jistě nehodě zabránily, či zda by snad přes to ke smyku bylo mohlo dojíti, neboť bylo na poštovní správě, by učinila vše, co se své strany k odvrácení nebo zmenšení nebezpečnosti učiniti měla. Uvážil-li se k tomu ještě zjištění nižších soudů, že železný bodec, určený k tomu, by zabránil zpětné jízdě autobusu na svahu, tehdy sice spuštěn byl, ale na náledí nezačal, jest z toho vidno, že autobus pro takové horské zimní jízdy nebyl náležitě vypraven. Žalovaní tvrdí, že vinu na své smrti měl Jan H. sám, protože v nevhodný okamžik z autobusu

vyskočil. Avšak i v tomto směru nutno souhlasiti s nižšími soudy, že za situace tak nebezpečné, jaká byla v tom okamžiku, kdy neštěstí se stalo, kdy autobus klouzal po náledí na svahu silnice zpět, kdy jej šofér nemohl ani udržeti, ani stranou do hromádky štěrku svést, kdy již svědek Jindřich P. šťastně vyskočil, neměl Jan H. času, by uvažoval, zda bylo by lépe, dáti se s autobusem do příkopu zvrhnouti, či z něj vyskočiti; jsa hnán pudem sebezachování, musil se rozhodnouti pro jednu možnost a, volil-li možnost druhou, nelze v tom shledávati ani zavinění, ani spoluzavinění na nehodě, protože možno žádati podle §u 1297 obč. zák. jen rozumnou opatrnost. Týmž právem mohla by naopak žalovaná strana vytýkati H-ovi, že z autobusu nevyskočil, kdyby byl zůstal seděti a kdyby byl při tom přišel k úrazu; i takové námitky v podobných případech bývají činěny. Není správným názor dovolatelů, že žalobcem Václavu H-ovi, 22tiletému, Anně H-ové ml., 23tileté, a Jaroslavu H-ovi, 20tiletému, dětem usmrceného Jana H-a, nárok na náhradu ve smyslu §u 1327 obč. zák. již z toho důvodu nepřísluší, že jsou zletilí, že jsou schopni, by se sami živili a že Jaroslav H. jako technický úředník má měsíčního platu 900 Kč. V tomto směru bylo nižšími soudy zjištěno, že syn Václav H. a dcera Anna H-ová, třeba již zletilí, neměli v době předčasného úmrtí otcova samostatného výdělku, nýbrž pracovali a byli živeni na statku rodičů, že Jaroslav H. měl sice jako technický úředník měsíční služné 900 Kč, ale že mu toto ke krytí všech potřeb nestačí a že byl podporován otcem, zejména šatstvem a penězi, nejméně za 600 Kč ročně z otcovské polovice usedlosti; dále že syn Václav potřeboval by ještě odborného vzdělání, že hospodářství dobře nerozumí, což jest hospodaření na újmu a konečně, že dcera Anna dostávala od otce z jeho polovice usedlosti na své potřeby 50 Kč měsíčně, což po smrti otcově odpadlo. Přisvědčiti jest ovšem dovolatelům, že náhrada ve smyslu §u 1327 obč. zák. přísluší jen oněm osobám, jimž byl zemřelý podle zákona povinen výživu poskytovat. Jde tedy o dvě otázky: zdali usmrcený Jan H. byl ze zákona povinen žalobce živiti a co žalobcům na této výživě smrti jejich zákonného živitele ušlo. Pokud jde o vdovu Annu H-ovou st., byl její manžel povinen poskytovat jí slušnou výživu bez ohledu na její jmění (§ 91 obč. zák.). Pokud jde o děti Annu H-ovou ml. a Václava H-a, bylo povinností otcovou, by je tak dlouho živil, dokud podle jeho určení na statku rodičů měly zustati a dokud jich k jiné samostatné výživě nepřipravil. Pokud pak jde o syna Jaroslava, určil ho otec k vyššímu sociálnímu postavení a byl tedy povinen, by to, co synovi ku krytí jeho potřeb z jeho služného dosud chybělo, ze svého doplňoval. Protože částky, které nižší soudy žalobcům přiznaly, jsou přiměřené, a částky ty ušly žalobcům na výživném, které jim otec podle své povinnosti poskytoval a kterého se podle obvyčejného běhu věci aspoň pro nejbližší dvě léta do budoucnosti mohli nadíti, jest v tomto směru právní posouzení napadeného rozsudku správné. Za tohoto stavu věci netřeba se obírat výpočty majetkové ztráty, kterou hospodářství usmrcením Jana H-a ročně utrpělo. Poukaz žalovaných na dědictví se strany manželky nemůže sprostiti žalované povinnosti k náhradě škody, neboť jednak vlastní

jmění osob k náhradě oprávněných jest pro náhradní povinnost škůdcovu bez významu, jednak dlužno posuzovati poměry tak, jak byly v době, kdy se neštěstí přihodilo, bez ohledu na škodlivou událost, jednak to, čeho děti takto po otci nabyly, neobdržely jako náhradu škody od škůdce, nýbrž jako dědictví na základě svého práva dědictvého; rovněž manželce byla z celkově vyšetřené škody přiřknuta část nikoliv proto, že se dědictví vzdala, nýbrž jako její náhradní nárok ve smyslu §u 1327 obč. zák. proti škůdci. Konečně spatřuje dovolání nesprávné právní posouzení věci v tom, že nižší soudy, přiřknuvše žalobcům náhradu jen na dobu nejbližších dvou let a zamítнувše žalobu pro další čas jen pro tento krát, nezamítly žalobu na dobro. Ani v tomto směru není dovolání v právu. Podle §u 406 c. ř. s. může býti v rozsudku uloženo plnění výživného také pro budoucnost. Nelze-li to však prozatím učiniti, není tím již pro všechnu budoucnost rozhodnuto, že takové výživné žalobcům nepřísluší. Žaloba, domáhající se důchodu pro další budoucnost, kterou toho času nelze ještě zjistiti, není tedy naprosto bezdůvodná, nýbrž jest jen předčasná, což plným právem také ve výroku rozsudečném výrazu došlo.

### Čís. 3819.

**Zákon o ručení za škody z provozu automobilů ze dne 9. srpna 1908, čís. 162 ř. zák.**

**Koupěchtivého, jenž se svolením vlastníka jede s autem na zkoušku, nelze považovati za podnikatele vozby.**

**Lhostejno, že koupěchtivý svěřil auto řidiči nezkoušenému.**

(Rozh. ze dne 6. května 1924, Rv I 208/24.)

Žalobce byl poškozen autem žalovaného. Proti žalobě na řidiče a majitele auta o náhradu škody namítl žalovaný majitel, že v době úrazu měla auto vypůjčeno osoba třetí, jež je chtěla koupiti. Soudy v š e c h t ř í s t o l i c uznaly žalobní nárok co do důvodu po právu, N e j v y š š í s o u d z těchto

d ů v o d ů:

Neúplnost odvolacího řízení spatřuje dovolatel v tom, že odvolací soud nepřipustil důkazu svědky o tom, že žalovaný majitel jim půjčil auto k projíždce na zkoušku, že oni převzali nebezpečí provozu na sebe a on zodpovědnosti nenese. Ale okolnost tato je pro spor nerozhodna. Koupěchtivého, jenž se svolením vlastníka s autem jede na zkoušku, nelze považovati za podnikatele vozby, který ji převzal na své nebezpečí a účet, jak to správně dovodily soudy nižší. Nejde tu o smlouvené převzetí nebezpečí provozu, ba ani o převzetí provozu vůbec. Provozem nelze rozuměti jednu zkušební jízdu koupěchtivého. V takovém případě provozuje se jízda jen za vlastníka a nepřejímá se žádný provoz, žádné podnikání. Jízda dála se také především v zájmu prodávatele a již proto i v jeho provozu. Nesprávné právní posouzení shledává dovolatel v tom,